

נראדה אור

פרשת נצבים תשפ"ב

גליין קלו שנה ג

מאד רבדיק מלעכוויטש קוידענט

{ זברות קודש }

תמצית עבודת מלכיות זכרונות שופרות

מסירות נפש בתפלה מתוך שברון לב

בדרך זו מתכוונן איש יהודי קודם כל תפלה בקבלת עומ"ש בקריאת שמע, שאחר שמתבונן ומכיר בשפלות מצבו אוסף כל כחותיו ליחדם להשם יתברך, וזהו שמע ישראל שמע מלשון אסיפה (שמואל א טו, ד), ישראל אותיות ישר א-ל מורה על הנשמה, שמתוך שפלות מוסר נפשו לבטל כל כחותיו ולרומם נשמתו להשם יתברך, ומתוך יחוד זה זוכה להארה חדשה בתפלה באמירת אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב שנמשך אור חדש במסירות נפשו להשם יתברך מכה האבות הקדושים.

ובסיום הברכה באמירת ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה, מתבונן שוב בשפלות הדורות האחרונים שאין זכאים לגאולה מצד עצמם כי אם למען שמו באהבה, ומתעורר עוד במסירות נפש להשם יתברך ועל ידי זה זוכה לדבקות חדשה באמירת מלך עוזר ומושיע ומגן. וזהו ביאור מה שאמרו אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש, ולהלן (פא) אמרו אין עומדין להתפלל אלא מתוך שמחה של מצוה, כי תחלת ההכנה בכובד ראש שהוא שפלות עצמו ומזה בא למסירות נפש ודבקות חדשה בהשם יתברך שהיא שמחת הנפש.

כסדר העבודה בעת התפלה כן הוא בתקיעת שופר בר"ה, כדאיתא בגמרא (ר"ה לב): שמתחלה היו תוקעים בתפלת שחרית ומפני הגזירה התקינו לתקוע אחר כך, כי התקיעות חלק מעבודת התפלה. וענין השופר איתא בשל"ה הק' (פס' ר"ה פ' תורה אור ג) תקיעה מורה על אשר עשה האלקים את האדם ישר, אמנם א"כ שברים שנשברה ונפסקה דבקות זו בחטאיו, ועל ידי התרועה שילולי ליל לבב נשבר ונדכה וזכה שוב לתקיעה וחיבור חדש בהשם יתברך.

עבודת מלכיות וזכרונות בכח השופר

זהו מארז"ל אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם ובמה בשופר, כי ענין תרועת השופר הוא שבירת לב האדם כדאיתא בספ"ק, ומתוך שברון לבו מוסר נפשו להשם יתברך להמליכו על כל עניניו בכל פרטיהם והוא ענין שפלות עצמו וגדלות הבורא.

וכן אמירת זכרונות כדי שיעלה זכרונכם לפני לטובה, הלא אין שכחה לפני כסא כבודך ובודאי אין צריך להזכיר להשם יתברך מה שהיה, אלא הזכרון הוא לישראל שמזכיר היהודי עצמו האבות הקדושים ובגודל מעלת ישראל בצאתם ממצרים אחר הבורא יתברך ללכת בארץ לא זרועה, ובראותו כמה רחוק ממעלתם נשבר לבו בקרבו ומקבל עליו למסור עצמו להשם יתברך לכל הפחות בנגיעה במעשי האבות, וזהו שיעלה זכרונכם לפני לטובה שתעלו בעצמכם זכרון זה בעמדם לפני, ועל ידי מסירת נפשו להשם יתברך במלכיות הזכרונות מתוך שברון לבו שעל ידי השופר זוכה לדבקות חדשה בהשם יתברך.

כדרך דאיתא במדרש תהלים עה"פ (תהלים קב, יח) 'פנה אל תפלת הערער' וגו', אמר רבי יצחק כלפי דורות אמרו שאין להם לא נביא

המשך בעמוד הבא <<<

כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוך היום לא נפלת היא ממך ולא רחוקה היא וגו', כי קרוב אליך הדבר מאד בפך ובלבבך לעשותו (ו),

יא - (ד),

ידועים דברי הרמב"ן שמפרש הכתוב על מצות התשובה הכתובה מקודם.

זקיני אדמו"ר ז"ל היה חוזר בימים אלו על מאמר הרה"ק הרבי ר' זושא זי"ע, אשר בהגיע ימי התשובה היה אומר רבונו של עולם הנה כולם חוזרים בתשובה ואף זושא רוצה לשוב אבל היאך נוכל לשוב בתשובה, לכן נקיים לכל הפחות ראשי התיבות היוצאות מתיבת תשובה, 'תמים תהיה עם ה' אלקיך' (יה, יג), 'שויתי ה' לנגדי תמיד' (תהלים טו, ח), 'זאהבת לרעך כמון' (ויקרא יט, יח), 'בכל דרכיך דעה' (משלי ג, ו), 'הצנע לכת עם אלקיך' (מכה ג, ח), וביאור 'בכל דרכיך דעה' בפשטות שתכלית הבריאה עבור גילוי כבודו יתברך בכל מקום ומצב ואף בעיני העולם הגשמי, ובלא שמתחיל לתקן ענינים אלו לא נכנס עדיין בעבודת התשובה.

הכנת הלב לתפלות ראש השנה

יש לבאר עוד בדרך רמז דאיתא בגמרא (ר"ה טו) אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם זכרונות כדי שיעלה זכרונכם לפני לטובה ובמה בשופר. הביאור דאיתא בבת עין כי ר"ה הוא שורש התפלות של כל ימות השנה, וכדרך שתהא תפלת האדם בר"ה בלב נכון להידבק בו יתברך כן יהיו תפלותיו בימות השנה. ובה ביאר מארז"ל (ברכות לב) אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש, כובד גימטריא לב ראש היינו ראש השנה, שכפי כובד ראש היינו עבודת הלב בר"ה יוכל לעמוד כראוי בתפלה כל ימות השנה.

והנה בכדי שתהא התפלה כראוי, נצרכים להכנת הלב - מקום ההכנה הנכונה, כדאיתא בהלכה (טושי"ע א"ח סי' צ"ח) שיתבונן בגדלות הבורא ושפלות עצמו. וא"כ בבווא יום ר"ה שהוא שורש תפלות כל השנה, נצרכים בודאי להכנה זו. על כן בימים אלו העת שיתבונן בשפלותו, כי הבורא יתברך נתן בו נשמה טהורה שכל תכליתה להידבק בו יתברך והוא הטביעה בתאוות עוה"ז והבליו, ואף כאשר ניתן לו חודש אלול שבו הקב"ה מתקרב אליו כביכול, הלא ידע איניש בנפשיה כיצד עבר עליו החודש וכמה היה יכול להשתדל יותר בתיקון מעשיו בתשובה אמיתית.

אמנם אף בראותו גודל שפלותו ידע שהבורא יתברך ברוב חסדו נותן יד לשבים בכל מצב, כמאמר הבעש"ט 'אם יהיה נדחך בקצה השמים משם יקבצך ה' אלקיך' (ל, ד), משם דייקא מעומק השפלות נותן לו דרך לשוב אליו, ומתוך זה מקבל עליו למסור עצמו לגמר להשם יתברך מכאן ואילך עד כדי מסירות נפש, וזהו גדלות הבורא שאב על ידי שפלות עצמו, ועל ידי זה זוכה להארה ודבקות חדשה בהשם יתברך בתפלתו, זוהי ההכנה הראויה קודם יום ר"ה שורש התפלה.

{ שניני אור }

היום הגדול קרב ובא - כי גדול יום, היום בו מתחדשת מלכותו יתברך על ידי ישראל עמו המקבלים עליהם עול מלכות שמים בשמחה וברצון.

ידוע ומוכר המעשה במרן מוהר"א הגדול מקארלין שפעם אחת התעלף בעת אמירת המלך, אח"כ ביאר שבאומרו המלך נזכר בדברי הגמרא (גיטין נו). אי מלכא אנא עד האידינא אמאי לא אתית לגבאי - אם מלך אני מדוע לא הגעת אלי עד עתה, מילדותנו גדלנו על הסיפור ועדיין מקום הניחו לנו לעיין בו ובמסקנות איפה הוא מביא אותנו.

ראשית כל אי אפשר שלא להתפעל מעצם העובדא שעוסקים אנו כיום במעשה זה - כמה הרהורי תשובה ידאת שמים וקבלת מלכותו יתברך כבר השפיע מעשה זה מאז ועד היום. ולמעלה ממאתים חמשים שנה לאחר התרחשותו [השנה מלאו מאתיים חמשים שנה להסתלקות מרן ב"ט ניסן תקל"ב] עדיין ממשיך הוא לעורר לבבות בני ישראל - צא ולמדו גודל כח הצדיקים.

ולגופו של מעשה - דייק פעם כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א בטיבה של זכירת דברי הגמרא על ידי מרן 'דער גרויסער' בעת אמירת המלך, הלא ודאי לא צצו פתאום במחו הקדוש דברים שלא מתוך התבוננות, אלא עומק הענין שעבודת יום ראש השנה להשריש בנפשו הכרה גדולה במלכות ה' עד שירגיש מרירות עצומה על צורת התנהגותו עד עתה, ומתוך זה יקבל מלכותו יתברך מכאן ואילך בחשק ורצון.

הוי אומר שזכירת האמירה עד האידינא אמאי לא אתית לגבאי עם הרגשת המרירות הבאה בעקבותיה חלק בלתי נפרד היא מעבודת ההמלכה, על ידה מתחדשת ומתעצמת קבלת עול מלכותו לשנה החדשה.

ומה עם עצם השאלה - ככל שזעקת המלך גדולה יותר גדלה יחד עמה התביעה - היכן היית עד היום, כמובן איננו מנסים להבין עומק מחשבותיו ורום מדרגותיו של מרן מוהר"א בעת אמירת המלך, אך במה שנוגע לו ודאי עלנו להתבונן ולעיין.

ראשית כל בזמן הקצר שנותן עד ליום ההמלכה עדיין ניתן להספיק משהו, אם ביומים אלה נשתדל להראות נאמנות למלכות ה' התביעה בעת זעקת המלך תהא קצת פחות גדולה.

עוד ממתיק אדמו"ר שליט"א את הדברים - כאשר נשאל רבן יוחנן בן זכאי על ידי הקיסר הרומאי עד האידינא וכו', ענה ואמר לו בריוני דאית בן לא שבקינן - הבריונים שבינינו לא הניחו לי.

תפקידנו ביום ראש השנה לגלות את רצונו האמיתי לעשות תמיד רצון המלך, ואזי נוכל לומר: רבש"ע הבט נא וראה שמה שלא באתי עד עתה הוא רק מחמת הבריונים - כחות הרע שמפריעים לי בעבודתך, אבל עתה באתי לפניך ברצון אמיתי לעבדך - המלך.

ולא כהן ולא ביהמ"ק שיכפר עליהם אלא עוד תפלה אחת שנשתייר להם שהם מתפללים ברה"ה ויהי"פ וכו', ובהתבונן האדם שתפלתו במקום הקרבן שמכפר והרי הקרבן יש לו להיות נקי ממום נשבר לבו בקרבנו בגשתו להתפלל, ומתוך זה מוסר עצמו להשם יתברך ועל ידי זה זוכה כדברי המדרש 'ועם נברא יהלל י-ה' ואתה בורא אותם בריה חדשה, כאשר סיום פסוקי השופרות בכתוב 'ביום שמחתכם ובמועדיכם וגו' ותקעתם וגו', כי על ידי שברון לבו וקבלת מלכותו יתברך זוכה לחדש דבקו וביצרו, והוא ענין שמחה של מצוה שזוכה בעמדו בתפלה על ידי שפלות עצמו שמקודם כנ"ל.

לקבלת מלכותו יתברך במסירת מציאיתו להשם יתברך, יזכה לדבקות חדשה בחי החיים.

זהו ענין התשובה הנרמז בכתוב בכל דרכיך דעה' כדברי האריז"ל שהבורא יתברך נותן בים דרך לשוב אליו, בכל דרכיך בכל המצבים יש בהם דרכים לתשובה אמיתית לחדש בנפשו דעת ודבקות בהשם יתברך.

יעזור השם יתברך וידע כל פעול כי אתה פעלתו ויבין כל יצור כי אתה יצרתו וזוכה לגילוי כבודו יתברך בביאת משיח צדקו במהרה בימינו.

נצבים תשע"ה, רעוא דרעיון

מצות התשובה אינה רחוקה מהאדם

זהו ביאור הכתוב 'כי המצוה הזאת אשר אנכי מצוה היום' שקאי על מצות התשובה כדברי הרמב"ן, שבהתבונן היהודי בגודל שפלותו ותמה כיצד יוכל לשוב להאיר נפשו יחזוק וידע 'לא נפלאות היא ממך ולא רחוקה היא' ובכל מצב יכול לשוב ליצרו, 'לא בשמים היא' כמאמר הבעש"ט 'אם יהיה נדחק בקצה השמים משם' - דייקא 'קבצך ה' אלקיך', ולא מעבר לים היא כדאיאת באריז"ל (עי' שער רה"ק מד, יחוד טז, ומשנת חסידים אלול פ"א) כי בחודש אלול יש הארה מיוחדת משם קדוש היוצא מהכתוב (ישעיהו מג, טז) 'הנותן בים דרך', שאף אם שקוע במצולות ים נותן לו הקב"ה כדרך לשוב אליו, 'כי קרוב אליך הדבר מאד בפיך ובלבבך לעשותו', ואם אך יבוא מתוך שברון לבו

פנינים יקרים מרבוה"ק זי"ע שנתקו ע"י חדב"נ הגה"צ רבי נחום רבינוביץ זצ"ל ומתפרסמים בזאת לראשונה מנהג השמש לעורר ישנים עם האמער [פטיש]

פעם אחת אמר ר"ל שלשון על המנהג אשר נהוג עלמא שילך השמש לעורר אנשים משנתם, וזהו נקרא 'המער'. אמר אשר המר הוא נוטריקון הרחק משכן רע (אבות א, ז), כמאמרם ז"ל 'במס' ברכות (ז:): שהפסוק (ישעיהו יב, יד) 'ה' על כל שכני הרעים, קאי על מי שיש ביה"כ בעירו ואינו נכנס שם להתפלל. ולכן השמש מעורר בזה, היינו שירחקו משכן רע - שלא יקראו ח"ו שכן רע.

מרן אדמו"ר זקן זי"ע

את ה' האמרת היום וגו', וה' האמריך היום (כו, יז-יח).

ה'אמרת' לשון דבקות, ורומז בזה שצריך האדם להתדבק ב'את ה' (ג, יג), שרומז לתלמידי חכמים (פסחים כב).

וגם ירמוז 'האמרת' לשון מחשבה, שאם רק יהיו לך מחשבות טובות, וזה 'את ה' האמרת היום' - שרק תחשוב מחשבות אלקית קדושות וטהורות. אז 'ה' האמריך היום', יאהב אותך הקב"ה ויחשוב עליך מחשבות טובות, כי מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה כידוע (קידושין מ).

מרן אדמו"ר מוהר"י זי"ע

דרכי עבודה ליום ראש השנה הרמוזים בריש פרשת נצבים

משבטיכם, כאילו איש פשוט מתוך השבט. כל איש ישראל, כי באמת כולם בני אברהם יצחק ויעקב, ולכן אל יתגאו אחד על חבריו. וע"י זה 'אתם נצבים לפני ה'א'.

מרן אדמו"ר מוהר"י זי"ע

בר"ה צריך לכלול עצמו בתוך כלל ישראל ולקשר את עצמו לצדיק הדור

מובא בספר בית אהרן (פר' נצבים ד"ה אתם תהיו), קכט): בשם הצדיקים, כי כל מקום שנאמר היום רומז על ראש השנה כידוע, ואת"ם אותיות אמת. באמת, יוכל להתיצב לפני ה' בראש השנה. ונראה לענ"ד להוסיף על זה, 'כולכם לפני ה' אלקיכם', רומז כי בראש השנה צריך לזוהר מאד לכלול עצמו בתוך כלל ישראל ולקשר את עצמו לצדיק הדור, וכמו שכתוב (מלכים ב, ד, ז) 'בתוך עמי אנכי יושבת', וכמבואר בזה הקדוש (נח ט:; ויצא קס:; בא לג:). באורך. וזהו 'כולכם לפני ה' אלקיכם', בהתכללות 'ראשיכם שבטיכם' וגו'.

מרן אדמו"ר מוהר"י זי"ע

ישראל הם האדונים על ראש השנה 'היום' רומז לרה"י יומא דדינא. 'נצבים' מלשון נציבים, שפירושו אדונים (כמו נצב מלך (מלכים א, כב, מ)). ובא הכתוב לרמז שישאלם הם אדונים על רה"י יומא דדינא, דהרי קביעת המועדים מסורה בידם, והם הם הקובעים מתי יהיה יום זה, וכדאיאת במדרש (כ"ד ב, יד) שהקב"ה אומר למלאכים שישאלו לבי"ד הגדול באיזה יום קבעו ר"ה לפי חשבונם ובאותו יום הוא יום הדין. וזהו 'נצבים היום'.

מרן אדמו"ר מוהר"י זי"ע

ע"י הכנעה זוכים לאחדות שהיא עיקר גדול ברה"ה ידוע מספיק דעיקר גדול בראש השנה הוא אחדות ישראל, וזהו 'כולכם לפני ה' אלקיכם' - היינו באחדות גמור. וע"י מה אפשר לבוא לאחדות ישראל ע"י הכנעה ושפלות, שידע ויכיר כל אחד בעצמו שאינו גדול מחבירו וע"י זה יאהב כל אחד את חבריו. וזהו 'ראשיכם שבטיכם', היינו דאף הראש מהשבט יהיה בעיניו כאילו הוא אחד

מרן אדמו"ר מוהר"י זי"ע

בטוהים אנו בזכות אבות סיפר כ"ק האדמו"ר מנאראל שליט"א כי בהלויתו של הרה"ח ר' שמעון נובורוצקי ע"ה - מראשי חברת בית אהרן דחסידי קידינוב באמריקה הספידו רב ליטאי זקן, ואמר: אין קידינוב האט מען געזאגט - בווידינוב היו אמרים - לפרש את הכתוב 'אתם נצבים היום' - ידוע מזהו"ק ד'היום' קאי על ראש השנה, ובכח מה אנו נצבים ביום הדין ובטוהים שיוציא לצדק דינו, מ'חוטב עיצן עד שואב מ'מין' - בזכותם של אבותינו הק' - אברהם אבינו ע"ה, שעליו נאמר 'יבקע עצי עולה', ובזכות משה רבינו ע"ה ששאב מים והשקה לשה שברח מעדרו.

זכרנו לחיים שהוא ל"ז מס' הב"ל, והוא אותיות הלב שהוא נקודת הלב הפנימית. ור"ת לחיים בחיים החיים שבתפילת זכרנו לחיים, שהם ג' בחינות שממשיכין משורש העליון הזוכים להיות כלי לקבל שפע החיים. וזהו 'הנצב אחר הלהב' שרומז על בית יד המחזיק בתוכו את הלהב. וזהו 'נצב מלך' היינו שיתגלה מלכותו ית' גם בהנצב, דהיינו כלים חיצוניים להמליך קוב"ה בכל האיברים.

אתם נצבים היום כולכם לפני ה' אלקיכם ראשיכם שבטיכם זקניכם ושטר יכם כל איש ישראל וגו' מחוטב עצין עד שואב מימין (כט, ט-י). ואיאת בזה"ק (בא לב:): היום דא ראש השנה. בר"ה צריך לעבוד בתכלית האמת ואז זוכים בדין 'אתם' אותיות אמת. 'נצבים' הוא ג"כ אמת מלשון יציבא מילתא. 'היום' - קאי על רה"ה, שבר"ה צריכים לעבוד בתכלית האמת, ומגיעים למדרגת נצבים. 'יבא הנצב אחר הלהב' (שופטים ג, כב), הלהב הוא אותיות הבל, הלב, 'ומלך אין באדום נצב מלך' (מלכים א, כב, מח), עכ"ל הק' בקצרה. והוסיף כי הבל הוא ר"ת החיים בחיים לחיים.

מרן אדמו"ר מוהר"י זי"ע

ביאור המאמר מתוך כתיב כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א: עיקר ענינו של יום רה"ה לגלות האמת שבפנימיות כל איש ישראל ע"י השופר, וכל עבודת היום מלכיות זכרונות ושופרות הוא לגלות נקודה זו ולהמליכה על כל עניני האדם, וכמאמרם ז"ל (רה"ט): ובמה בשופר. וענין המלכיות הוא נקודת האמת, וכפי שמסיימים בהכתוב 'שמע ישראל ה'א ה' אחד', וענין זכרונות הוא סילוק כל מסכי העוה"ז - לפניך נגלו כל תעלומות, וכן בשופרות אתה נגלית שנבקעים כל הרקיעים וכל התהומות ורואים כי אין עוד מלבדו. וע"י שמגלה האדם נקודת האמת שבקרבנו וממליכה על כל עניניו וידוע דשם ס"ג מילוי הוא ל"ז שהוא מספר הבל, שהוא ההבל היוצא מן השופר שרומז לאימא, שהיא שם הוי' במילוי ס"ג, והבל זה הוא המשכת החיים שמבקשים ברה"ה, ורמזו גם ברה"ה

מרן אדמו"ר מוהר"י זי"ע

לבנו מרן אדמו"ר מוהר"ה זי"ע, עשיית תרפ"ט ואתן צאני צאן מרעיתי ויען כי ידעתי כי חביבין לכת"ר ידידינו היקר הרה"ח שיח"י דברי דודים מהני מילי דמעלותיא, לכן הנני רושם איזה דברים מרומזים בתפילותינו בימים ההם, מה שמובא בסה"ק ומה ששמעתי מפום ממלל רברבן וממה שחנני השי"ת בזכות אבוה"ק. אנחנו מבקשים 'כבקרת רועה עדרו מעביר צאנו תחת שבטו כן תעביר', ואיאת בסה"ק לכאורה מה הלשון 'עדרו' וגם 'מעביר צאנו תחת שבטו', אולם מרומז בזה תפלה הגונה. כי אנחנו רואים באם הרועה מנהיג צאן, והצאן יתפרדו אלה מאלה, יש חילוק באם עדר הצאן של אחרים, הוא מכה אותם שבט עד שיתחברו יחדיו. אולם כשהצאן המה שלו, הוא מרחם עליהם, ומגביה את השבט למעלה, אולם אינו מכה אותם. וזה מרומז 'כבקרת רועה' דייקא 'עדרו' אז אינו מכה אותם, רק 'מעביר צאנו תחת שבטו' והשבט אוחז למעלה ואין מכה אותם. כן אנחנו מבקשים אנחנו צאן מרעיתי שתעביר הצאן תחת השבט לא תלקה אותנו ח"ו, רק תעביר ותספור ותמנה נפש כל ח'י ותכתוב את גזר דינם לטובה. להרה"ח ר' יעקב מרדכי קאליקה ז"ל - ממונה כולל קידינוב בעיה"ק ירושלים ת"ו, עשיית תרצ"ו

נראדה אוד

ראש השנה תשפ"ג
גליון קלה שנה ג
מאד רחוק מלעכוויטש קידינו

ביטול לרצונו יתברך למעלה מטעם והשגה

אהבת הבורא לישראל למעלה מטעם והשגה

זאת בקשתנו 'כמו שכבש אברהם אבינו את רחמיו לעשות רצונך בלבב שלם', כי בלכתו לעקידה לא השיג בנפשו הרגשת אהבה להשי"ת ואעפ"כ נתגבר לכבוש אהבתו לבנו מתוך יראת ה', 'לעשות רצונך בלבב שלם', ביטול גמור למעלה מהרגשת טעם ואהבה, 'כן יכבשו רחמין את כעסך מעלינו' שאף 'כי אני ה' אוהב משפט' (ישעי'ו טא, ח), תתבטל כביכול אהבה זו למול אהבתו לעם קרובו אשר היא למעלה מטעם ודעת, כדאיתא בזה"ק (הנאמר קודם התקיעות - רע"מ פ' אמור קא) נצח רחימו דבנוי לרחימו דדינא.

זהו ביאור הגמרא אמר רבי יצחק למה תוקעין, למה תוקעין רחמנא אמר תקעו, שקיים מצות התקיעה דייקא בביטול לרצונו יתברך ללא השגת הטעם, שבוה נתעורר לפניו יתברך זכירת מעשה העקידה שהיה בביטול גמור לרצונו יתברך למעלה מהרגשת טעם.

אמנם על אף זאת אמר רבי אבהו למה תוקעין בשופר של איל אמר הקב"ה תקעו לפני בשופר של איל כדי שאזכור לכם עקידת יצחק בן אברהם, כלומר אף כי תוקעין בכונה להזכיר עקידת יצחק אין זה מגרע במעשה המצוה, כי כל כונתם לקיים מצות יצורם ואשר הוא צוה להם להזכיר לפניו כביכול מעשה העקידה, ובראות הבורא יתברך ביטול רצונם לרצונו יתברך וזכר להם מעשה העקידה ונצח רחימו דבנוי לרחימו דינא, וכותב כל עמו לחיים טובים ברכה ושלוש בגשמיות וברוחניות.

ר"ה תשע"ו, נעילת החג

מלכות שמים בלא הרגשת אהבה וקירבה, ובוה נקרא עומד בנסיין. ובאופן זה נתנסה אברהם בעשרה נסיונות כי בהיותו בתוקף האהבה להשם יתברך ודאי נקל בעיניו למסור עצמו וכל אשר לו באהבה שאהב את יוצרו, על כל נטלו ממנו בשעת הנסיון גודל אהבתו ועמד בנסיין בכח היראה והביטול הגמור לרצונו יתברך למעלה מהרגשת טעם ואהבה.

עמידה בנסיין שלא מתוך השגה

ויש להוסיף בדבריו הק' כי זהו ענין עומד בנסיין בהיות האדם בשעת מעשה בבחינת עומד ללא אור והשגה, ועל זה אמרו (אבות ה, א) עשרה נסיונות נתנסה אברהם אבינו ועמד בכולם, שבעת הנסיון היה בבחינת עומד, ואך מכח היראה והביטול נתגבר לעשות רצון יוצרו.

והנה איתא מהאריז"ל עה"פ (ר, שס) 'ויאמר יצחק אל אברהם אביו ויאמר אבי ויאמר הנני בני', שיצחק שאל את אברהם 'ויאמר אבי' הלא אתה אבי מדתך מדת החדש והיאך תקיים מעשה העקידה שהוא במדת הגבורה, 'ויאמר הנני בני' עתה הנני כולל עצמי לגמרי במדת בני מדת הגבורה ללא מדת החדש כלל ובוה אקיים מצות בורא.

בדרך זו יש לפרש 'ויאמר יצחק אל אברהם אביו ויאמר אבי' כיון שמדתך מדת האהבה מה נסיון הוא, הלא אף גודל אהבת אב לבן בטילה לגמרי למול אהבת היוצר, 'ויאמר הנני בני' עתה נטלה ממנני גודל האהבה והתשוקה להשם יתברך ואין בי אלא מדת יצחק מדת היראה, וכל העמידה בנסיין רק מתוך היראה והביטול לרצונו יתברך ללא טעם והשגה.

בגמרא (ר"ה טז) אמר רבי אבהו למה תוקעין בשופר של איל, אמר הקב"ה תקעו לפני בשופר של איל כדי שאזכור לכם עקידת יצחק בן אברהם וכו', אמר רבי יצחק למה תוקעין בר"ה, למה תוקעין רחמנא אמר תקעו אלא וכו'.

בתפלה מבקשים 'כמו שכבש אברהם אבינו את רחמיו לעשות רצונך בלבב שלם כן יכבשו רחמין את כעסך מעלינו'.

עקידת יצחק שלא מתוך השגת הטעם

איתא בקדושת לוי (וידא) עה"פ (בראשית כב, יב) 'כי עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה ולא חשכת את בנך את יחידך ממני', כי בעת שהלך אברהם אבינו לעקוד את יצחק בנו היה מקום לסבור שמישיג בוה טעמים גבוהים מאד ומחמת זאת מעלה לעולה, וא"כ נגרע במעשה העקידה שלא נעשה בביטול גמור לרצונו יתברך בלא השגת הטעם.

אמנם בעת שאמר לו המלאך 'אל תשלח ידך אל הנער', נגלה לכל שאין טעם להעלותו לעולה כי אם היה בו טעם מדוע צוה המלאך שלא יעלהו, ובוה נתברר שמתחלה לא היתה כונתו עבור שום טעם, והוה 'כי עתה ידעתי כי ירא אלקים אתה ולא חשכת את בנך את יחידך ממני', שעתה נגלה שלא חשכת את בנך ובקשת להעלותו לעולה רק מחמת יראת ה' ולא מחמת שום טעם.

בעבודת ישראל (וידא) מבאר שכאשר מעמיד הבורא יתברך את האדם בנסיין נוטל ממנו השגותיו ומדרגותיו, כי בהיותו בתוקף האור וההשגה ודאי אין הנסיון נחשב לכלום, על כן נסתר ממנו בשעת מעשה אורו יתברך ונצרך להתגבר בביטול לרצונו יתברך בקבלת עול

קריאת פרק 'לדוד מזמור' בליל ר"ה - ענינה וסגולתה

העובד לשמה תקומה יש לו ואינו נופל

כתוב בספר תהילות ישראל הק' מקאזניץ על פסוק (תהלים כד, א) 'מי יעלה וגו' וז"ל, שמעתי מהרב אהרן מקארלין, שיש אדם שמתאמץ לעלות בתשובה ואחר כך אין יכול לעמוד בה ונופל למטה, וזה 'מי יעלה' וז"ל 'ומי יקום', ודפח"ח. ועל זה אמר (שם, ד) 'נקי כפיס', כשהעליה היה מבלי שום דבר רק לשמה שיהא נחת להבורא והוא לא רצה ליטול כלום, זה עומד בצדקו ועושה ה' לבבות כאחד ומלאך רע יענה אמן. אבל כל מי שרצה ליטול כלום כבר זה המחשבה נעשה ערלה ומסך ונותן כח ואחיה לאיזה כח, ואז לפעמים מושכת לאחור ונופל, עכ"ל. ומאד מתקו דבריו והם יסוד גדול לעבודה.

... עובד ה' על מנת ליחד המלך בכבודו ולתקן כל הצינורות והעולמות שיתייחד מהן המאציל יתברך שמו וכל עבודתו רק ליחדו, והוא בחינת יראה פנימית דפנימית, והוא נקרא עבד כמשה עבד ה', והוא למעלה ממדרגת בן. כן הביא בספר קהלת יעקב ערך עבודה (ר"ה עבודה [בח]) בשם השל"ה הקדוש (עשרה מאמרות מאמר שלישי ורביעי) זה הלשון ממש.

רבינו הגה"ק מוהר"ש מבראזאן ז"ע,
עטרת שלום (ביאור תיבות יסודר לבש זכר)

בקשה על הפרנסה לנזות כי לה' הארץ ומלוואה

איתא בזה"ק (תיקו"ז ת"ו כב) שלא יבקש האדם בראש השנה בקשות גשמיות ככלבין דצווחין הב הב, הב לן חיי הב לן מזוני. אמנם בספה"ק נתבאר שאם כוונתו בבקשתו הוא למען כבוד שמים, אזי עולה היא לרצון ואינה בכלל דברי הוזה"ק.

והאופן שנשלם גילוי כבודו ית' בעולם ע"י שפע הגשמיות, כאשר מכיר האדם שכל אשר לו בכל עניניו הוא ממנו ית', אשר זהו תכלית עבודת ימים אלו להתודע ולהגלות כי הוא מלך על כל הארץ, ואף כל אשר משתדל לפרנסתו אינו אלא בכדי למלאות חובת ההשתדלות אבל השפע נמשך מידו הרחבה והמלאה.

מטעם זה מתפללים על הפרנסה דייקא באמירת 'לדוד מזמור', כי על ידי שמכיר האדם 'לה' הארץ ומלוואה תבל ויושבי בה' וכל אשר לו נשפע מהש"ת, נמשך לו שפע הפרנסה לימות השנה, כי ע"י שפע הגשמיות יתגלה ביותר מלכותו ית' בעולם.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

כשהיו אומרים בלעכוויטש 'לדוד מזמור', היה נראה אז אז 'צ'וליינגט זיך דיא סטאלע [כאילו הרצפה נשמטת מתחת לרגליהם].

כתבי הסידים

הנהגת העולם למעלה מהטבע

איתא בשם האר"י ז"ל (פרע"ה שער תפלות ר"ה פ"ח) לומר אחר תפילת מעריב בשתי הלילות של ראש השנה מזמור כ"ד 'לה' הארץ ומלוואה', והוא סגולה לפרנסה על כל השנה, ולהבין איך מרומז בוה המזמור ענין של פרנסה. אך ידוע שהנהגה הוא על ב' אופנים, על פי הטבע, שם אלקים מרמז על הנהגה על פי הטבע, שכן אלה"ם גימטריא הטבע. ושם הו"י"ה מרמז על הנהגה שלמעלה מן הטבע כידוע הכל מספרים הקדושים. והאדם צריך להאמין שפרנסתו מזומן לו גם כן למעלה מן הטבע, וזה 'לה' הארץ ומלוואה תבל ויושבי בה', ולא כתיב לאלקים הארץ ומלוואה, אלא לה' שהוא למעלה מהטבע, והראיה כי הוא על ימים יסדה ועל נהרות יכוננה, בבחינת 'תולה ארץ על בלימה' (איוב כז, א), היינו למעלה מן הטבע, ודפח"ח.

אמרי יעקב (היע"ה)

סימנא מילתא היא

אכילת הסימנים בר"ה - רמזים וטעמים

להתפלל על הצלת נפשותינו

ציוו לראותם בעת האוכל להעיר שעם היותם נמשכים אל הנאת הגוף לא ימשכו רק כפי הצורך ולא ישלחו אימת המשפט מעל פניהם... ובכרתי יכרתו שונאינו, והכונה בהכרתת השונאים, רצונו לומר על הדעות הכוזבות והכונות המחטיאות כי הם השונאים והמשניאים שגאה אמתית, לא שנתפלל עתה על אבדן האויבים, כי די לנו בהתפללו על הצלת נפשותינו.

חבור התשובה לרבינו המאירי (עמ' 266)

להתבונן בהנהגת העולם בהשגחה פרטית

איאת בספה"ק שביום ראשון דר"ה הדין על פנימיות העולמות וביום שני על חיצוניות העולמות, כלומר ביום ראשון נקבע כמה היא נגלה אלקותו יתברך וכבוד מלכותו בעולם כל ימות השנה, והוא תלוי בקבלת המלכות על ידי ישראל. לכן יש להיזהר שלא לבקש ביום ראשון בקשות גשמיות, כי עבודת היום להמשיך גילוי המלכות על ידי ביטול כל הרצונות לקבלת עול מלכותו ברצון.

וביום השני הדין על חיצוניות העולמות, כלומר על המשכת השפע הגשמי ולכן אפשר לבקש בו ענינים גשמיים, אמנם ודאי אף ביום שני קיימת אזהרת הוזה"ק (תק"ז תקון ו. כב). שלא יהיו ככלבין דצוחין הב הב, לכך בקשת הגשמיות יש לה להיות בכונה נכונה שעל ידי זה יתגלה כבודו יתברך בעולם, כאשר ביום ר"ה מחדש הבורא יתברך בריאת העולם כרצונו יתברך שיתגלה כבוד מלכותו דוקא בבריאת הגשמית, על ידי שיחיה האדם בבהירות האמונה שכל אשר לו נשפע מאיתו יתברך.

זהו ענין הסימנים שעושים בר"ה כדאיאת בגמרא (כריתות ו). סימנא מילתא, כי בעת שמעלה על שלחנו כרתי וסילקא וכו' מתבונן שכל הנהגת העולם בהשגחה פרטית, ובהשגחת הבורא נודמנו לפניו עתה מינים אלו דייקא כדי לרמז שיכרתו ויסתלקו שונאינו וכו', ובוזה נתמלא תכלית הבריאה שעל ידי השפע הגשמי מכיר האדם מלכות ה' ואמונתו.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, ר"ה תשע"ה, ליל ב'

שנהיה לראש

בעת אכילת ראש כבש, היה אומר אבא מארי [מרן אדמו"ר האמצעי] זצ"ל, נהיה לראש, ראשי תיבות לעשות רצון אבינו שבשמים. אולי בשם הצדיקים הקודמים.

דברי שלום

שנהיה לראש, היינו שנהיה מחוברים לצדיק שהוא בחינת ראש.

מרן הפ"ק מלעכוויטש ז"ע

שנהיה לראש ולא לזנב, בחינת ראש הוא כאשר עבודת האדם מתוך דעת וחיבור וממנה שואב חיותו בכל עניניו, כראש האדם שהוא עיקר חיותו וממנו נשפע חיות לכל האיברים. אבל אם עוסק האדם בתפלה וקיום המצוות ללא חיות כמצות אנשים מלומדה, אזי הוא בבחינת זנב אשר אין מגיע בו כמעט חיות. על זאת בקשת האדם שעל ידי החיות הנשפעת בו ביום זה, תהא תמיד עבודתו מתוך חיות ודבקות בהש"ת.

כמעשה שהיה אצל מרן הס"ק מלעכוויטש ז"ע שפעם אחת בא לפניו אחד מאנשיו והזכיר עצמו לענין מסוים, בשעת מעשה בירך מרן ברכת שהכל ולאחר הברכה הזכיר הנ"ל שוב את עצמו וביקש ברכתו. נענה לו מרן ז"ע אתה אינך כאבין, אבין כאשר היה שומע שהכל נהיה בדברו כבר לא ביקש מאומה. באופן זה צריכה להיות עבודת האדם שבכל תפלה ובכל ברכה ירגיש חיות עצומה אשר תשנה מהותו, וכל זאת תלוי ברושם הנעשה בנפשו בראש השנה.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

ביום ראש השנה מקבל איש יהודי מלכותו יתברך ברצון, ומכאן זה נשפע בנפשו על מלכות שמים לכל ימות השנה. והנה יום ר"ה הוא בחינת ראש בהיותו שורש גילוי מלכות ה' בנפשות ישראל והימים שנשכח מהיהודי ח"ו מלכותו יתברך הם בחינת זנב, ועל זאת בקשתנו שנהיה לראש ולא לזנב, שנעמוד כל ימות השנה במצב זה של קבלת עול מלכותו כביום ראש השנה ולא נפול ח"ו לבחינת זנב.

כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א, ב"ו אכול ש. ז. - יו"ד מרן אדמו"ר מוהר"א ז"ע

אכילת התפוח שיצפה הקב"ה במעשנו הטובים בשנה העתידה

איאת בחז"ל (ב"ר ה, ז). שקודם בריאת העולם נמלך הקב"ה בנפשות של צדיקים. וביארו בספה"ק שכל ההשפעה הנשפעת לעולם היא על ידי אתערותא דלתתא, כלומר המעשים הטובים גורמים תענוג למעלה ומעוררים השפעות טובות לעולם. אמנם קודם שברא הקב"ה עולמו היה האיתערותא דלתתא לבריאת העולם על ידי צפיה, שצפה הקב"ה במעשיהם של צדיקים שיהיו בעולם ומוזה עלה כביכול תענוג לפניו ונתעורר הרצון להשפיע חסדו בבריאת העולם. וכן הוא בכל שנה ביום ר"ה שמחדש הקב"ה בריאת העולם, עבודת בני ישראל לעורר הרצון העליון ע"י שמקבלים עליהם עול מלכותו, וע"י זה אף שאין בידינו מעש יביט הקב"ה באשר מקבלים אנו מלכותו באמת, ויעלה נחת רוח לפניו מאשר נקיים בעזרתו ית' קבלה זו למעשה במשך השנה הבעל"ט.

ענין זה נפעל אף על ידי השופר שבתקיעתו נתעורר איש יהודי לקבל עול מלכותו ית' באמת, ובוזה עולה תענוג למעלה כבשעת בריאת העולם שנמלך בנפשותם של צדיקים, כדאיאת בקדושת לוי (ל"ה ד"ה בחצוצרות) שענין השופר להזכיר כביכול לפניו ית' שופר דמתן תורה. והביאור בזה כי במתן תורה איאת בגמרא (שבת פג.): בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע באו ששים ריבוא של מלאכי השרת לכל אחד ואחד מישראל קשרו לו שני כתרים, שעל ידי הקבלה לבד נתעורר אהבת הבורא ית' אליהם לרוממם למדרגת נשאות, ועל כן אף עתה כאשר מקבלים על עצמם לקיים רצונו ית' בביטול אמתית, יתעורר אהבתו לעם קרובו לכותבם בספר החיים.

ויש לרמז בזה ענין אכילת תפוח בדבש בליל ראש השנה (א"ח תקפג, א), דאיאת בגמרא (שבת פג.) למה נמשלו ישראל לתפוח לומר לך מה תפוח זה פרוי קודם לעליו אף ישראל הקדימו נעשה לנשמע, ועל כן אוכלים התפוח להזכיר קבלת ישראל בעת קבלת התורה, וכמו כן יביט הש"ת בקבלתנו עתה.

אחד בעיר פלוני שמתפלל יותר בטוב ממנו. ונסע לעיר הנ"ל, וקרא להאיש ושאל אותו אם אתה בן תורה, אמר לו לאו, שאל לו אם יכול אתה להתפלל, אמר לו לאו, שאל לו מה עשית בימים הנוראים, אמר לו רבי אני איני יכול אפילו כל הא"ב רק מא' עד י', וכשבאתי לבית הכנסת וראיתי כל העולם מתפללין בכונה ובקול ואני איני יכול כלל, ונשבר לבי בקרבי ואמרת א ב ג ד ה ו ז ח ט י, רבוננו של עולם אתה עשה מזה תיבות וצירופים ועלוי לפניך לריח ניחוח. כן אמרתי בלב נשבר ובכל כחי וחזרתי חלילה. ודבוריו פעלו למעלה יותר מתפילת האלקי הארזי"ל, ובאמת קודשא בריך הוא לא בעי אלא לבא (סנהדרין קו):

דברי שלום (פסח ד"ה ושאינו יודיע)

שפרו מעשיכם וברית

רב היה כוחו של מרן אדמו"ר הזקן ז"ע לעורר הרהורי תשובה בלב המקושרים אליו, ובזכותו נעשו הרבה יהודים ממש כבריה חדשה. מסופר ששנה אחת בתפילת ראש השנה בעת חזרת הש"ץ את תפילת שחרית באמירת 'שפרו מעשיכם וברית לא תופר' וכו', קרא רבינו בקול: 'שפרו מעשיכם וברית', ועצר ויהי המקום לחרדת אלקים מגודל הבכיות והרהורי התשובה שהיו שם.

עונה לקוראיו ביום דין

מסופר כי פעם עת שביקר מרן אדמו"ר מוהר"א ז"ע בעיר ברנוביץ עבר ליד בית המדרש של המתחדשים שבנייתו נשלמה באותם ימים לאחר השקעה מרובה, אחד מהמלומים הפטיר בביטול, יהודים של שלשה ימים בשנה... אין מה להתפעל מהם. היסה רבינו את החסיד ואמר: 'לעונה לקוראיו ביום דין' - הקב"ה מחשיב ונענה אף לתפלתם של אלו שפוקדים את ביהמ"ד וקוראים אליו בימים הנוראים בלבד.

סימן לבנים

עובדות וסיפורים על ראש השנה מרבוה"ק מלעכוויטש קוידנוב ז"ע

בהאיך אנפין יקומו קמי מלכא...

פעם אחת לפני ר"ה, שלחו אנ"ש מעיר סלוניס למסור למרן הס"ק מלעכוויטש ז"ע, כי קשה להם הפעם לנסוע אליו על ר"ה. כשחזר השליח לסלוניס א"ל הס"ק: דרוש נא בשלומם ואמרו להם, זיי זאלן זיך מיישב זיין, הרי הולך לקראתינו אזא ר"ה, בהאיך אנפין יקומו קמי מלכא...

כשמעם זאת, עמדו החסידים ונסעו כולם ללעכוויטש ואפילו פרסה לא נשאר מהם בסלוניס.

ונשמע פתגם המלך

הרה"ק רבי מאיר ממיר ז"ע תלמידו של מרן הס"ק מלעכוויטש ז"ע היה פעם אחת בר"ה בליפציג ובעת התפלה עגמה נפשו ולבבו לרבו הס"ק, והתפלל בעגמת נפש ובמרירות עצומה. ובבואו לפני 'המלך' שמע את רבו הס"ק שואג בקול גדול 'המלך' והחיה את נפשו. בבואו על פורים ללעכוויטש פתח הס"ק ואמר בשלחנו הק': ונשמע פתגם המלך בכל מדינות מלכותו (אסתר א, ט), כשאישי ישראל אומר המלך יכולים לשמוע זאת בכל מדינות מלכותו ית'. וצעק: מאיר איז דאס וואהר [אמת]...

הרה"ק ר' זלמן ווילנער ז"ע נסע לארץ ישראל יחד עם רביה"ק הרמ"מ מוויטעבסק, קודם נסיעתו באו בני העיר להיפרד ממנו, כי היה חביב על כולם וגם מתוך החשיבות שנסע לארה"ק. היה לו ידיד

הבורא יתברך לבדו מבין זעקת ישראל

איתא במד"ר (ויק"ר כט, ד) אמר רב יאשיהו כתיב (תהלים פט, ז) 'אשרי העם יודעי תרועה' וכי אין אומות העולם יודעים להריע וכו', אלא שהן מכירין לפתות את בוראם בתרועה והוא עומד מכסא הדין לכסא רחמים.

יש לבאר מהו מכירין לפתות את בוראם בתרועה.

הקב"ה מקיים בישראל ומבשרך אל תתעלם

איתא בבבלי יששכר (חודש אלול ב, יא) דהקשה הרמ"ע מפאנו בדברי הגמרא (ר"ה ז, י) שאם יש לאדם רוב זכויות יוצא זכאי בדין ואפילו מחצה על מחצה הקב"ה נושא וכובש עוון ומזכהו, הלא אמרו חז"ל (ב"ק ג) כל האומר הקב"ה וותרן וכו', ותירץ הרמ"ע שיתור נקרא רק כאשר אינו ע"פ דרכי התורה וברוב זכויות ואפילו מחצה על מחצה יש מקום לזכותו בדרכי התורה כמבואר שם ולכן אינו נחשב כויתור. ומביא עוד דברי החיד"א בשם הרמ"ק בהא דכתיב (מ"ה ז, יח) 'לשארית נחלתו', שישראל כביכול שאר בשר להקב"ה ולכן מרחם עליהם. ובוזה מבאר הבני יששכר מאמר הכתוב 'מי א-ל כמוך נושא עוון ועובר על פשע', שהקב"ה נושא עוון ועובר על שורת הדין למחול לישראל, ואם תיקשי הלא ויתור הוא, על זה אמר 'לשארית נחלתו' שכיון שהם כביכול קרובים ושאר בשר להקב"ה והרי בתורה כתיב (ישעי' נה, ז) 'ומבשרך אל תתעלם', א"כ המחילה היא ע"פ תורה ואינה נקראת ויתור.

בקדושת לוי (ל"ה) איתא בדברי הגמרא שהקב"ה כובש עוון ואינו מבטי בו, ולכאורה היאך רואה המצוות, אלא שבמה שחפץ כביכול לראות רואה ובמה שאינו חפץ אינו רואה. וביאור דבריו הק' שכיון שכביכול ישראל קרובים להשם יתברך והם כבנים למקום, על כן אינו רואה אלא הטוב שבהם, כדרך האב שרואה בבניו רק חלק הטוב.

זעקה מעומק הלב בתקיעת שופר

בדרך זו תוקעים בשופר, כאשר נראה פעמים תינוק צועק ובוכה והשומעים קולו אינם מבינים משאלתו, רק אביו אוהבו מבין זעקתו וממלא מחסורו. כן בהתבונן היהודי בעת הזאת כיצד העביר שנתו וזועק בשברון לבו להשם יתברך, ואמנם כל השומעים זעקתו אינם מבינים ויודעים מחסורו, רק הקב"ה בעצמו שהוא כאב על בנים מבין זעקתו מעומק הלב שלא יאה נסתר ומרוחק ממנו יתברך, ובאהבתו אותו ממלא מחסורו להאיר אורו יתברך בנפשו.

זהו אשרי העם שהן מכירים לפתות את בוראם בתרועה, בזעקת הלב שחפצים באמת לעשות רצונו, תרועה - מלשון רעות וידידות, שהקב"ה בלבד שהוא כביכול קרוב וְרַע לישראל מבין זעקתם, ועל ידי זה 'ה' באור פניך יהלכון', והוא עומד מכסא הדין לכסא רחמים.

זהו מה דאיתא בגמרא (ר"ה לד) שנסתפקו מהי התרועה המפורשת בתורה אי הוי שברים או תרועה או שניהם, ולכן אתקין רבי אבהו בקיסרי שיתקעו שלשים קולות באופן שיצאו מכל ספק. ובאמת תימה גדולה היא שנסתפקו בזה כי הלא בתפילין אמרה תורה (ו, ה) 'והיו לטוטפות בין עיניך וקבלו חז"ל (מנחות לד) טט בכתפי שתיים פת באפריקי שתיים מכאן לד' בתים בתפילין, והיאך לא ידעו חז"ל פשטות כונת התורה במצות שופר.

ואפשר שרצה הקב"ה שתהא תקיעת בני ישראל דוקא באופן שאין יודעים צורתה בדרך ודאי, ובוזה תהא תקיעתם בזעקה מעומק הלב שבאמת אינו יודעים אפילו כיצד לתקוע, על כן תוקעים אנחנו בכל אופן שהוא מתוך זעקה פנימית, והבורא יתברך יבין זעקתו כאב המבין זעקת בנו, ובזעקה זו זוכים לתשובה בשלמות עד ה' אלקיך. עוד יש בכונת המצוה בתקיעת איש יהודי בלא שידע צורת המצוה, שבטל לגמרי לרצונו יתברך כעבד הבטל לאדונו, ולכן מקיים המצוה בכל אופן שהוא כדי לצאת מכל ספק אף שאין יודע ומבין מעשהו. על זה בקשתנו אחר התקיעות 'אם כבנים אם כעבדים', 'אם כבנים' הוא זעקת הלב בתקיעה באופן שהבורא יתברך לבד מבינה - 'רחמנו כרחם אב על בנים', 'ואם כעבדים' - הוא הביטול לקיום רצונו, עינינו לך תלויות עד שתחננו ותוציא כאור משפטנו.

דברות קודש קודם תקיעת שופר, א' דר"ה תשע"ט

מכתב קודש מכ"ק מרן אדמו"ר מוהר"א זי"ע

אל התנו כבנו מרן אדמו"ר הגה"ק מטופרוב זי"ע הי"ד
לקראת ירח האיתנים של שנת תרנ"ח
מתפרסם בזאת לראשונה

ימיו האחרונים של כ"ק מרן אדמו"ר מוהר"א זי"ע עלי אדמות

לפנינו מכתב קודש מיוחד בחשיבותו, שכן הוא נכתב ע"י מרן אדמו"ר מוהר"א זי"ע שלושה ימים בלבד טרם הסתלקותו הפתאומית לגנוי מרומים ביום כ"ו אלול של שנת תרנ"ז. מרן זי"ע לא היה עדיין באבשנים ואך בן חמשים ושמונה שנים היה, ופטירתו בחטף ימים אחדים לפני יום הרת עולם הכתה בהלם רב את אנשי שלומנו בכל מקומות מושבותיהם. כך מתאר אחד מבני העיר מינסק רבתי במכת"ע מאותם הימים: ביום החמישי כ"ו אלול הבהילתנו השמועה אל הלקח ארון האלקים הוא הצדיק האדמו"ר ר' אהרן פערלאוו מקאיידענאוו זצ"ל. בבוא השמועה לעירנו חרדו לא אך חסידיו ומעריציו אשר פה, כי כל בית ישראל, כי גדול מרבן שמו ומחולל גם בין המתנגדים, כי מלבד חסידותו וענותנותו היה גם נאון גדול יומם וליילה ישב והגה בתורת נגלה, והוא היה טוב לב מאוד ועושה צדקה הרבה. בפתאום מת, ביום ד' כ"ה אלול בבוקר יצא החוצה ויאחזהו השבץ ואיש לא ידע, ויראו כי בושש לבוא הביתה ויצאו אליו וימצאוהו לא חי ולא מת, וידיבר רק את הדברים האחרונים לתת לו מים לרחוץ ידיו ולתת לו את הטלית והתפלין להתפלל, וישכב על מטתו עד יום המחרת למועד הזה היא השעה השביעית בבוקר ונצא נשמתו בטהרה. ימי שני חייו היו מעט ורעים, בן נ"ח שנים מת, ותלאות רבות אפפוהו בשנים האחרונות.

למרות שהפטירה היתה פתאומית בכל זאת מרן זי"ע סבל מחולשה גדולה כבר תקופה לפני כן כפי שמתאר הגה"ח ר' שלום אליהו שטאם זצ"ל בספרו זכר צדיק את יום א' דסליחות: ביום א' דסליחות לא היה בו כח להתענות וישבנו עמו יחד בסעודת הבוקר, דיבר אז בזה הלשון: 'יתן ה' כח להתפלל בראש השנה'. גם מהמכתב שלפנינו נמצאנו למדים על חולשתו של מרן באותם ימים כפי שכותב כאן: וגם אנכי מתחנן להשי"ת כי יחזקנו בבריאותי, ושאהיה בריא וחזק לעבודת השי"ת עבודה זו תפלה ובתורתו, והגם כי ת"ל השי"ת שלח לי רפוא' שאך לא כל העתים שוות.

מתוכן המכתב נראה כי מרן הגה"ק מטופרוב שהיה סמוך על שולחן חותנו הק' עד להסתלקותו, שהה באותה העת במרחק ובנכר לצורך טיפול רפואי מסויים, ואף נאלץ להשהות בימי ראש השנה ביחידות וללא מניין. חותנו הק' מחזקו ומעודדו במכתב שלפנינו: 'והגם שאתה ביחיד - יחיד חי העולמים עמך'.

העתק מכתב קודש זה נמצא בין כתבי הגר"נ רבינוביץ זצ"ל - חב"ב מרן אדמו"ר מוהר"א זי"ע, ונמסר לנו לפרסום לפני שנים רבות ע"י הרה"ח ר' אלישע פקשר שליט"א יו"ר מכון שפתי צדיקים, תשו"ח לו ולכל זמן ועת חפץ תחת השמים.

ב"ה

יום ב' לסדר ובחרת בחיים [- נצבים] אור חיים ושלוש [תרנ"ז] לפ"ק

הכתיבה וחתומה טובה לכבוד חתני הרה"ח המפורסם שלשלת היוחסין פנ"ח מוכתר בנימוסין מרגינתא דלית לה טימי וכו'.

ת"ל [תודה לה'] על החוה"ש [החיים והשלום] השוכן אתנו מקוע"ג [מקטן ועד גדול]. גם ז' [זוגתך] ת' [תחיה] לאוישט"א [לאורך ימים ושנים טובות אמן] עם כל צאצאיכם מקוע"ג [מקטן ועד גדול] ב"ה [ברוך ה'] בחו"ש [בחיים ושלוש] ופ"ש [ופורשים שלומכם] הטוב יוסיף השי"ת חסדו עלינו ועכ"א [ועל כל ישראל אמן].

מכתבך היקר קבלתי לנכון וקראתיו בעצמי מראשו ועד סופו, ויש לי צער ועגג"פ [ועגמת נפש] מחסרון בריאותך, אך תודות להשי"ת כי הוטב בריאותך, השי"ת ישלח לך רפוא' [רפואה שלמה] בכל איבריך וגידך במהרה בתוך כאחב"י [כל אחינו בית ישראל] הנצרכים לרפוא' [לרפואה שלמה] ושתיהה חזק ובריא אולם באומץ בלי רפיון ח"ו, ואקוה להשי"ת כי במהרה ישלח דברו וירפאך בזכות אבוה"ק זי"ע ועכ"י.

וגם אנכי מתחנן להשי"ת כי יחזקנו בבריאותי, ושאהיה בריא וחזק לעבודת השי"ת עבודה זו תפלה ובתורתו, והגם כי ת"ל השי"ת שלח לי רפוא' אך לא כל העתים שוות.

קוה אל השי"ת חזק ויאמץ לך, כי בעזרה"ת תהיה בריא וחזק ותגדל צאצאיך לאוישט"א [לאורך ימים ושנים טובות] בכט"ס [בכל טוב סלה].

כן תחזק א"ע [את עצמך] בימים נוראים הק' הבע"ל וביו"ט הק' הבע"ל, ולא תירא ולא תפחד כי י"א [ה' אלקיך] עמך לא ירפך ולא ישכח ברית אבותיך, והגם שאתה ביחיד - יחיד חי העולמים עמך. ואי"ה נזכירך לטוב על ציונים הק' וגם בכל עת מצוא זו תפלה, לכוח"ט [לכתיבה וחתומה טובה] לחו"ש [לחיים ושלוש] ולכל הטוב סלה.

נא לכתוב לנו תדיר מכתבים משלומך ומבריאותך הטוב ומכד"ש [ומכל דברי שלום] בכדי להחיות נפשותינו.

לע"ע [לעת עתה] אין לי יותר מה לחדש, ותקבל החוה"ש [החיים והשלום] בכוח"ט [בכתיבה וחתומה טובה] לכט"ס [לכל טוב סלה] מאדוה"ש [מאדון השלום], ויהיה אורינו בראש השנה הק' הבע"ל [הבא עלינו], ויושיענו ביום הקדוש הבע"ל, ויצפננו בסוכו בחה"ס [בחג הסוכות] הק' הבע"ל, לחזות בנועם השי"ת ולבקר בהיכלו לאור באור החיים אור תורה ובשמחה של מצוה, ולהכתב ולהחתם בחמשה ספרים הטובים לטוב לנו כל הימים - לרבות, ולהביא לימי ינון בב"א [במהרה בימינו אמן].

כאות נפשך הטובה וכנפש חותנך הדו"ש [הדורש שלומך] באה"ר [באהבה רבה] ולונ"ח [ולב נפש חפצה] ומברכך בכטו"ס [בכל טוב סלה].

כ"ק מרן אדמו"ר האמצעי זי"ע

ליומא דהילולא קדישא - ב' דראש השנה

עשה למען שכינתך

ביאור מאמר קדוש ממרן אדמו"ר האמצעי זי"ע

והובת התפילה על צער השכינה

בדברי שלום (דברים) מביא בשם מרן אדמו"ר הזקן זי"ע עה"פ (א, מה) 'ותשובו ותבכו לפני ה' ולא שמע ה' בקולכם, ולכאורה הלא אין דבר העומד בפני התשובה בפרט שבכו ושערי דמעה לא נעלו, וביאר ע"פ מאמר מרן המגיד ממעזריטש זי"ע (מאור עינים נשא) בדברי המשנה (ברכות ה, א) אין עומדין להתפלל אלא מתוך כובד ראש, שהוא על דרך מארז"ל (סנהדרין מד.) בשעה שאדם מצטער שכינה מה לשון אומרת קלני מראשי, ובשעת שבה האדם לבקש על חסרונו יש לו להתפלל על כובד הראש היינו על צער השכינה שבה על ידי זה ואזי תתקבל תפלתו, וזהו 'ולא שמע ה' בקולכם' כיון שהיתה התפלה בקולכם - לצורך עצמכם.

עיקר התפלה לשמח השכינה הקדושה

בספה"ק מרבים לדבר מענין זה, ובתפארת שלמה עוסק בענין זה בחלק גדול מהספר הקדוש, שיתרגל האדם להתבונן מה חשיבות יש בצרכי עצמו הלא אינם אלא כגורג חרדל נגד כל הבריאה, אבל צער השכינה הוא דבר שכל הבריאה תלויה בו, כי בעת שהשכינה בשמחה נשפע על ידי זה טובה וברכה בכל העולמות. ממילא בעת שמתפלל על חסרונו ועגמת נפש שיש לו לא יתן דעתו על צערו שלו כי אם על הצער הנגמם למעלה בעת שבה צער נשמת היהודי היא כענף היונק כביכול מהשם יתברך אילן החיים, והמתפלל ומבקש לצורך עצמו אין ודאי שראוי לבוא תפלתו לפני השם יתברך, אבל המבקש למען שמו יתברך מובטח שתתקבל תפלתו.

והנה בעטרת שלום כתב עה"פ (תהלים לד, ז) 'פני ה' בעושי רע וגו' צעקו וה' שמע ומכל צרותם הצילם', פירש"י צעקו הצדיקים וכן בתרגום צליין צדיקא, ומביא ששאל את אביו מרן אדמו"ר האמצעי זי"ע מה טעם לא פירש רש"י כפשוטו שצעקו הרשעים כפי שפירש במצודות דוד, והשיב לו שהרשעים אינם יכולים לצעוק באמת שישועו על ידי זה, לכן צריכים לתפלת הצדיקים וצעקתם בעדם וה' שמע ומכל צרותם הצילם.

ובסיום דבריו כתב ועיין בספרי דברי שלום על הפסוק ותשובו ותבכו בשם א"י, ומה נראה שהבין שהטעם שאין הרשעים ראוים שתתקבל תפלתם, מחמת שאף שצועקים מתוך ששבים בתשובה אין צעקתם אלא לצורך עצמם שלא יהא להכרית מארץ זכרם, אבל הצדיקים צועקים להשם יתברך שאם יקבל אותו רשע עונש יהא צער גדול לשכינה.

כדרך שהיה בזמן מרן הבעש"ט שהשתמדו הפרנקיסטים שהיו שייכים לכת ש"ץ י"ש, ובכה מאד הבעש"ט ואמר שהשכינה בצער גדול כי כל זמן שהאבר מחובר לגוף עדיין יש לו תקנה אבל אחר שהשתמדו נקטעו ח"ו מישראל וכבר אין להם תקנה, ובדרך זו כאשר פני ה' בעושי רע להכרית מארץ זכרם, צעקו הצדיקים שעל ידי זה יהא צער גדול לשכינה שחוחתים מאבדיה כי אף הרשע הוא אבר המחובר לשכינה, ותפלה זו וה' שמע ומכל צרותם הצילם.

כל מציאות הצדיק לאוקמי שכינתא מעפרא

בדרך כלל כאשר מתבונן האדם במעשי הצדיקים סובר בדעתו שהצדיק למד והתפלל יותר מאיתנו יזכך עצמו והיו מחשבותיו טהורות יותר מאיתנו והיתה דבקתו יותר מאיתנו, לא רק יותר בכמות אלא אף באיכות, אמנם האמת שאינם רק יותר מאיתנו אלא כל מציאותם אחרת, תפלתם אינה לצורך עצמם אלא על צער השכינה, כוננת תורתם כדאיתא קוב"ה חדי בפסוטי אורייתא, עבודתם אינה רק יותר באיכות אלא היא שונה לגמרי.

ותשחק ליום אחרון

סדר עבודת ראש השנה בשנת תרל"א - יומא

האחרון עלי אדמות

של מרן אדמו"ר האמצעי זי"ע

מפיו ומפי כתבו של רבינו הגה"ק מוהר"ש מבראהין זי"ע בהקדמת הספה"ק 'דברי שלום'

בהגיע סמוך ליום הכסא, רצו לשלוח מכתבים לכל החסידים שיתקבצו, איש לא נעדר. וימאן אבי ז"ל, ושמעתי מפיו הק' בזה"ל, מי שהוא מידידי אמת יבא בעצמו, ונתקבצו החסידים על ראש השנה כנהוג. וציוה לעשות חדר קטן בבית הכנסת שיתפלל בשם, וכן היה לעת המנחה נשאו אותו על הכסא בבית הכנסת לחדר הקטן הנ"ל, והתפלל שם מנחה ומעריב. ואח"כ עשה קידוש בקול רם והוציא את כל החסידים, וברך בנחת ושמחה ברכת שהחיינו ולבו שלם עם אלקים. ואח"כ נשאו אותו לביתו, ונכנסו אצלו אני ואחי הגדול יחי ואמר לנו, לכו לשולחן רחמנות על האורחים. והוא קיים גם כן סעודת יו"ט, ואמר הד' פרקים של ראש השנה וכשנכנסו אצלו שמענו, וברך ברכת המזון מלה במלה בכח גדול. וכן בשרחית נשאו אותו לבית הכנסת והתפלל עם הצבור ועלה לתורה, ותפלת מנחה התפלל בביתו בניין. ואחר המנחה אמר בדרך צחות, קראו את הגבורים וישאו אותי לתשליך אל הבאר כנהוג, ונשאו אותו על הכסא להבאר שבחצר, ואמר התפלות ותפלת הרב חיד"א ז"ל כדרכו. וקיים אז ובשפתי צדיקים תתברך, כי לא היה לו כח כי אם בשפתים, אך לא רצה לחסר שום מנהג ממנהגיו הטובים עד דכוכה של נפש. וכמו שאמרו ז"ל (רש"י קהלת ז, טו) 'יש צדיק אובד בצדקו' (קהלת ט, א) אפילו כשהוא אובד רח"ל מ"מ הוא בצדקו. וכשהביאו אותו מהתשליך אמר להחסידים שילכו לרקד, כנהוג בין החסידים שמרקדים אחר התשליך, ראה האיך גדלה אהבתו להש"י ולישראל, וד"ל.

ובליל שני של ראש השנה ציוה להתפלל בחדר הסמוך לחדרו, ואחר התפלה בצבור עשה קידוש בקול רם כדאמתול, וזכיתי אז וקיימתי מצות כיבוד אב והגבתתי הכוס על ידי, כי אחי הגדול לא היה אז אצלו וציוה לי, ות"ל שקיימתי בקידוש האחרון לתת הכוס על ידי הק'. והנה בבוקר הבין שכבר הגיע עתו לפטר מן העולם, ציוה בשפרפרא [עיי' איוב ג, ד תרגום נהר - שפרפרא] לקבץ מנין ולהתפלל בהחדר הסמוך לחדרו והוא התפלל בצבור, אך כבר התחיל הגסיסה רח"ל קודם התפלה וכלה הלחלוהית ולא היה יכול לדבר כלל. והיה עומד כלי עם מים על השולחן, והוא ישב סמוך לשולחן על הכסא, והיה מגמע מעט מים ופולט ואומר כמה תיבות בכל כחו, כן עשה בכל התפלה. והרופאים ראו שהוא קרוב ליציאת הנפש רח"ל, ומיהרו את תפלת שחרית וקצרו בפיוטים. אח"כ התחילו להפציר אותו שילך על המטה, כי צריכין לעשות לו איזה דבר, כי ראו לפי דעתם שיצא נפשו בעודו יושב על הכסא, ולקחו אותו על המטה ועשו מה שעשו, ו ציוה להם לקחת אותו בחזרה על הכסא, כי דרכו היה בכל ימי חליו לישב על הכסא דוקא ולא רצה להיות במטה. ולא שמעו אליו הרופאים, כי ראו כי הוא בלתי אפשרי. ואולי גם בזה קלקלנו, כי ראינו בעינינו כל מה שעברנו על דעתו היה רעה גדולה רח"ל, אך הכל בהשגחה פרטית מסיבת כל הסיבות.

והנה קודם תקיעת שופר שאל אותו אחי הגדול נר"ו, אבא מה אתה אומר, והשיב לו מאמר רז"ל (ברכות י.) אפילו וכו' לא ימנע עצמו מן הרחמים, ומסתמא כבר ראה החרב חדה רח"ל ולא פנה לזה כלל ועבד ה' בכל כחו עד מצוי הנפש ממש, כי יצאה נשמתו באמירת תיבות התפלה. אח"כ ראו הרופאים כי דחקה השעה, ורצו שלא יאמר הזוהר שקודם תקיעת שופר, וגער בהם ופתח ואמר בכל כחו, ואמר התמניא אפי של קר"ע ש"ט"ן ולמנצח כדרכו בקודש, ותקעו בשופר, ובאמצע התקיעות טעה התוקע, וענה הוא ז"ל ממסתו מחדרו. ראה היאך היתה דעתו צלולה. ואחר כך התפלל מוסף מיושב על מטתו, ובכה הרבה בני בברכת אתה זוכר מעשה עולם, ובהגיע לתפלת האוחז עיין בסידור האריז"ל בהכונות. ואחר המוסף תיכף ומיד קרא להתוקע וצוה לחזור ולתקוע את הסדר שטענו בו. אח"כ שאל את

בכל פעולה שעושים מכוונים לייחד קוב"ה ושכינתיה וכל מטרת חייהם לקרב השכינה אל דודה, זוהי שפתם ואלו דיבוריהם כמעשה הידוע באדמו"ר הזקן ששבת פעם אצל דודו הרה"ק הבית אהרן ובישיבתו אצל השלחן שאל על המפה 'מה יקר' כי בשבת דיבר רק בלשון הקודש, ואמר לו הבית אהרן פופצען גאנצע, ופירשו החסידים כוננת התשובה שבזמן הזה אין השם שלם ויש רק י-ה מספר חמשה עשר, ולעתידי יושלם השם ויהא פופצען גאנצע, וכבר ביארנו פעם בדרך זה כוננת השאלה מה יקר.

לכן יום הילולת הצדיק הוא עת רחמים ורצון, כי איתא בקדמונים שבכל שנה ביום הילולא נתעורר כל מעשי הצדיק, וכיון שהיו כל מעשיו לשמח השכינה, נתעורר על ידי זה הרחמים וחסדים מהשכינה על ישראל.

מרן אדמו"ר הזקן אמר לבניו קודם הסתלקותו אל תסברו שאביכם היה רבי או גוטער יוד אבל זיפין לא הייתי, והכונה שבעת שמכוין האדם במעשיו לצורך עצמו אין מעשהו אמיתי ושלם, ואצלו היו פיו ולבו ומעשיו שוים בכונה אחת לשמח השכינה הק'.

תן דעתך על צער השכינה

לאנשים כערכנו נראה שדברים אלו אינם שייכים אלינו, אבל האמת שכל אחד צריך להתעורר מפעם לפעם בענין זה, והטעם שאין איש שם על לב הוא מחמת שאיננו רואים את כל מהלך העולם, ובאם היינו רואים מהו צער השכינה ודאי היינו מתעוררים לשמחה.

כמובא בספר אור הישר (עמוד העבודה, יא) מעשה באחד מיחידי סגולה שבצפת ששמו מוהר"ר אברהם הלוי, שבכל חצות לילה היה מסובב בכל הרחובות ונותן קולו בכי ובצעקה גדולה וכו', והיתה הקהלה כולה מתמלאת בקולי קולות משניות וגמרות תחנונות ובקשות והאריז"ל העיד עליו שהוא גלגול ירמיהו הנביא. פעם אחת אמר לו האריז"ל הנה נשלמו ימך ואין לך עוד חיים, רק תקנה אחת יש שעל ידה אפשר שתחיה, שתלך לירושלים לכותל המערבי ותשפוך תחינתך, ואם תרצה פני הבורא יתברך ותזכה לראות השכינה תחיה עוד כ"ב שנה.

מיד בשמעו דברים אלה סגר עצמו שלשה ימים ושלשה לילות בתענית ושק ובכיה גדולה ולסוף שלשה ימים הלך לכותל המערבי והתפלל ובכה בכיה גדולה, ופתאום נשא עיניו וראה על גבי הכותל דוגמת אשה אחת מאחוריה ובאיזה מלבוש ראה אותה איני רוצה לכתוב לחוס על כבודו יתברך, ותיכף נפל על פניו וצעק ציון ציון אי לי שראיתך בכך והיה מתמרמר בכי והכה על פניו וכו' עד שנתעלה, וראה בחלומו דמות אשה ונתנה ידיה על פניו וניגבה דמעותיו ואמרה לו התנחם בני אברהם כי יש תקוה לאחריתך וכו', ויקץ ויחזור לצפת שמח וטוב לב. וכשראה אותו האריז"ל אמר לו הנני רואה בך שזכית לראות פני השכינה, ומעתה בטוח עתה שתחיה עוד כ"ב שנה וכן היה, עכתודה"ק.

זוהי עבודת הצדיקים שכל תפלותיהם ומעשיהם מכוונים לשמח השכינה, לכך שקולה מיתת צדיקים כשריפת בית אלקינו (ראה יח), אצל אנשים כערכינו בעת שנחסר דבר מה עלינו להתבונן שחסרון זה גורם צער לשכינה. אבל הצדיקים לא היו נצרכים להתבונן כדי להרגיש זאת, כי עיקר מציאותם היתה מונחת במילוי חסרון השכינה ולא חסרון עצמם, ואנו יש לנו לכל הפחות להשתדל להכנס מעט לענין כדי שתהא לנו שייכות כלשהי להרגשת צער השכינה ושמחתה.

י"ז אב שנה זו - יו"ד דמרן אדמו"ר הזקן זי"ע, שכונת רמות בעיה"ק ירושלים

קריאת התורה בימי ראש השנה

אחר שאמרו קדיש יוציאו ס"ט שנים וכו' ובעוד יקרא בתורה יתן כל איש לבו לשוב בלבו, כי באותה שעה מועלת מאד כי ידו של מלך פתוחה לקבלו.

ספר הנייר לחד מרבנותינו הראשונים (תש"ח) להרב משה פרידמן הי"ד על המצאת מרגלית יקרה זו

'וקראת שמו ישמעאל כי שמע ה' אל עניך' (בראשית טז, יא). שמעתי בשם אאמור' זצ"ל כי לכאורה קשה כי היה צריך לקרות שמו שמעאל בלא יו"ד, ותידע דעל כן קרא שמו ישמעאל דק"ו בן הגבירה מבן האמה, וזהו ישמעאל, כי בודאי ישמע אל תפלת ישראל, ודברי פח"ח. ועל פי זה נראה לי לומר הטעם דאנו קורין ביום א' דר"ה כל ענין של ישמעאל, כדי שיתעורר הרחמים על ישראל ק"ו בן הגבירה מבן האמה.

רבינו הגה"ק מוהר"ש מבראהין זי"ע, עטרת שלום

רמז יש בקריאת הפסוק (בראשית כב, כד) 'ופילגשו ושמה ראומה וכו' ואת מעכה, ביום השני דראש השנה, כי מעכה נטריקון מלך על כל הארץ.

מרן אדמו"ר הזקן זי"ע, ובאותה ישראל סו"פ חיי כתב זצ"ל: ופילגשו כו' תחש ואת מעכה. תה"ש ר"ת תקעו חודש ושופר. מעב"ה ר"ת מלך על כל העולם. ולרמז זה קורין פ' זו בר"ה יום ב'. והמשפיל יבין את כל זאת.

שמעתי בשם מרן אדמו"ר הגה"ק מהר"ש אבד"ק בעלזא זי"ע כשהיה קורא בראש השנה תיבות 'זאת מעכה', היה שואג שאגת הארי. זבד טוב (ג): לר' זאב וואלף לייכטר, למברג תרע"א

ביום ב' דר"ה קורים פרשת עקידה עד סוף הסדרה שהוא גם 'יהי אחרי הדברים האלה ויגד לאברהם לאמר הנה ילדה מלכה גם היא וכו' ובתואל ילד את רבקה וכו', ואפשר שהיא כדי להזכיר זכות רבקה אמנו לבניה אצל עקדת יצחק, וכשם שהם נפקדו כן יעתר לנו כל צרכנו ולא יהיה בנו עקר ועקרה ולא תהא תפלתנו עקרה.

וגם יש להסמיך לכאן מנהגן של ישראל כשעולין לתורה בר"ה לעשות מי שברך לכל המשפחה, מזה שקורין משפחות אלו של יצחק ורבקה בראש השנה.

דברי שו"ר לר' שמואל יעקב ראטה, קליינווארדיין תרפ"ד

המורה שעות כי ראה שישתהה בבית עד הלילה מחמת יו"ט, והיה אז אחר חצות היום ותיכף ומיד אמר בלשון הקודש, הגבה אותי למעלה. ראה כמה גדלה קדושתו ודעתו הצלולה, אשר היה דרכו שלא לדבר דברי חול בשבת ויו"ט, אפילו רגע האחרונה של יציאת הנפש לא רצה לדבר בלשון חול מחמת יו"ט. גם ודאי היה לו כונה גדולה בתיבת הגבה אותי למעלה וד"ל. ומש בידיו את גופו אם מונח היטב במטה כמוזכר האזהרה (ס"ו י"ד ס"י שלי"ט ס"ק ז' בשם הריקאנטי פ"ו ויח) שלא יצא שום אבר חוץ למטה. ותיכף גברו אראלים את מצוקים ונשבה ארון הקודש, ונח נפשיה במיתת נשיקה, ממש כמישחל ביניתא מחלבה (ע"פ ברכות ה), וכמו שכתוב בזהר הקדוש (ע"י משפטים קכד): כי מיתת הצדיקים דוקא במיתת נשיקה. ונעשה צווחה רבה רח"ל בין התלמידים, ויעל קולם השמימה. ומאת ה' היתה נסיבה שיסתלק בראש השנה, למען יהיו רוב התלמידים באשכנתיה דרבי, ולמען היות נחת רוח וכבוד גדול לנשמתו הקדושה.

זכות הצדיקים יגן בעדנו

ישר יצילו בעדנו חיות אש (פיטו 'חיות בוטרות' בקדושת שחרית ליום א). ידוע כי צדיקים פירשו שהכוונה גם לצדיקים הקדושים אשר המה בשמי מעל שכל גופם אש. היום יומא דהילולא של מרן אדמו"ר האמצעי זי"ע, הנה כל תכלית הבריאה עבור הצדיקים העובדים את בוראם בכל לב ונפש, וממילא כל זכות קיומנו בעולם הוא בזכותם. לכך אנו מבקשים שהמה יצילו בעדנו זכות לפני הקב"ה. ליל ב' דר"ה תשע"ה, בעת אמירת לחיים

מאמרים מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בעבודת יום ראש השנה ונתנה תוקף קדושת היום

כאשר יודע האדם תוקף קדושת היום שבו זוכה לחדש אור נפשו על ידי שברון לב אמיתי, ודאי אין צריך לעוררו שיזהר כל משך היום לא להעביר זמנו בדברים בטלים, בהלכה איתא שהיו שנהגו לגמור התהלים בר"ה ויש שנהגו לסיים פעמיים תהלים, על כן בכל זמן פנוי יעסקו באמירת תהלים או בענינים אחרים המתאימים לקדושת היום. וביותר יש להיזהר בזמן ההפסקה קודם התקיעות, אף שיש הטועמים קודם התקיעות כל אחד כפי הנצרך לפי כחו, ודאי אין להתבטל בזמן זה אלא יש לעסוק בענינים המעוררים לתשובה, אם במאמרי הזוה"ק ואם בדרשת הרש"ש שאמר קודם התקיעות ובדרך זו כל אחד לפי נפשו, בפרט כפי שנתבאר שבחינה מסוימת התקיעות הם המשך לתפלת שמונה עשרה דשחרית, ודאי אין להסיוח דעת ביניהם לענינים שאינם מענין התפלה והתשובה.

בסיום רד"ב נצבים תשע"ה

סותר על מנת לבנות

איתא באריז"ל (שער הכונת תפלות ר"ה פ"ה) שבעשי"ת שתחלתם ביום ר"ה הם זמן הנסירה. ועוד איתא מהאריז"ל (שער הכונת דף ז') שבעשי"ת מתגלים עשרה עומקים, ולכך אומרים בימים אלו 'שיר המעלות ממעמקים'.

אפשר ששני הדברים מכוונים לענין אחד, כי ענין הנסירה על דרך העבודה שיתמרמר האדם על מצבו עד שיבטל לגמרי המצב שהיה עד היום, אמנם מיד עם ביטול המצב הקודם יש לגלות בעומק הלב רצון חדש לקבלת עול מלכותו מכאן ואילך, ואף רגע אחד אין לבוא מתוך הנסירה למחשבת יאוש ח"ו, כי כל תכלית המרירות הוא כדרך סותר על מנת לבנות.

ברכת ידידנו הבה"ח עמחי הלפין הי"ו

לרגל שמחת אידוסיז למד"ט ובשטומ"צ ולכוח"ט

ברכת ידידנו הבה"ח יהושע העשיל שטרקלר הי"ו

לרגל שמחת הולדת הגביר לאביו ידידנו הרה"ח ר' אברהם יצחק שליט"א

פנה נא... פנה נא... פנה נא

וראה תלאות חבריך המתאמצים להיכנס אל היו"ט כשהכים ריקן ואין בידם סיפק אפילו לצרכים המינימליים ממש!...

כשמבקש אתה מבורא עולם רחמים ממקור הרחמים, עורר אתה את רחמיך על אנשי שלומינו, שיוכלו לחוג את החג בשמחה עילאה.

העבר את נדבת ליבך לנבאים בהקדם האפשרי. כך כל משפחות אנ"ש יוכלו לשמוח שמחה שלימה! וזכו להבטחת רבוה"ק זי"ע ויבלחט"א להיפקד בדבר ישועה ורחמים.

קברכת "כתובה וחתימה טובה"

און האט'ס געפויילט אלעס נוטס

ראש החבורה: בימים אלו בהם כל אחד מפנה ליבו ועשתונותיו כיצד ובמה ירצה עבד את אדוניו – כלשונו הזהב של רביה'ק מקאליסק כשבאו לדון עמו בעשיית על הפקעת מחירי הדגים, ראשית נודה לכל אחד מבני החבורה שהטריח עצמו לשבת בצוותא חדא בימים נשגבים אלו. האמת, שאין מקום להודות ע"כ, מי שחונך על יסודות העבודה ובפרט אנו שזוכים

לנועם הדרכותיו של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א. יודע כי אסיפת חברים עבודה היא ככל העבודות ומן הנשגבות שבהם, מכל מקום ערב יו"ט הוא אצל כולכם ודאי לכל אחד מכם יש טרדות וטרחות, יש להעריך אפוא כל אחד שנותן מצרכיו הגשמיים למען שמו.

רציני ללבן נושא שכפי שהוקדם רגיש מעט; האם אנחנו רוצים וחפצים ביום ראש השנה?! כוונתי היא, אם יגיע אליך אחד מצדיקי הדור ויגיד לך 'בני! השנה ראש השנה אצלך הוא כמו יו"ט רגיל, תתפלל את התפלות כפי שציוונו התורה, אבל כל השאר – אכול בשמחה, בשר ודגים וכל מטעמים, אין צורך בבכיות ותחנונים, אין צורך בתשובה – אין לך שום סיבה להיות מודאג מאימת הדין, אני לוקח הכל עלי, בעו"ה יהיה לך שנה מתוקה וטובה!

האם במקום מסוים, לא תעדיף צורה כזאת של ר"ה?! האם לא תרצה ללכת לישון בער"ה ולקום במוצאי יום הקדוש ולדעת שזכית בוודאות לשנה נוספת של חיים טובים?!

שלמה חיים: נדמה לי שאת חוסר הנעימות מימים אלו ניתן לחלק לשני סוגי אנשים – טוב, רק אלו שיש להם חוסר נעימות... כי האמת היא שבראש השנה – חדות ה' היא מעוזכם. החלק הראשון אלו אנשים שבמהלך השנה קשה עליהם עבודת השי"ת, ואם בימים כתיקונם הם מצליחים איכשהו להסתדר, מתפללים בחטף, לומדים שיעור יומי 'צו יוצא זיין', בימים אלו לפתע נפגשים הם עם המציאות של עצמם, כן כן, אתה זה שיושב פה על קוצים, מסתכל על השעון, מחכה שיתחילו כבר את חזרת השי"ץ של תפילת מוסף, אתה זה שגם בתפלה אחת בשנה לא יכול לצמצם ליבך ועשתונותיך להתפלל פסוקי דזמרה באריכות ובנעימות, אוי כמה שזה מעיק...

הקבוצה השניה היא הקבוצה הנעלה יותר, אלו שפשוט חוששים ממה שיגזר עליהם ביום זה, בדמעות שליש מתרצים ומתחננים אל בורא כל עולמים שיחוס וירחם עליהם ויתן להם חיים טובים ובריאים מאוצר מתנת חינם, ואף אלו שחושבים שאין גורלם האישי בראש ורק המלכת ה' בראש מעיניהם, אף אלו לא יודעים האם יצאו ידי חובת המלכה והאם באמת לא בקשו רק צרכי עצמם.

הצד השווה בכל אלו שהמחשבה היא שהבורא ית' יושב ואורב לנפילה הבאה של היהודי... **אהרן יוסף:** יסלח לי שלמה חיים נכבדי, אך המבט שלך הוא מעט פשטני ואולי אף גשמי מדי. ובכן, נלמד ביחד לפניך מכתב קודש של רביה'ק מוהרא"ש מסטאלין בענין מהות ושורש הפחד בראש השנה 'והענין', כי ביום הזה הוא ראש השנה כתיב ויבוא בני האלקים להתייצב' כוונת רבינו היא על דברי הוזה"ק שכתב כי פסוק זה קאי על ר"ה שבני ישראל מתייצבים לפני מלכו של עולם וגם השטן מתייצב לקטרג והקב"ה דן את העולם ובני ישראל.

'איני רוצה לדבר מזה בעת הזאת' – מאימת הדין לא רוצה רבינו מסטאלין לדבר, כי אין עבודתנו ביום הזה תלויה בדין שנערך למעלה, עבודתנו ביום הזה היא פנימית ונעלה יותר! 'והעיקר שכל הכחות והפעולות שעושה אדם בכל השנה עומדים עמו והוא רואה אותם... ובפרט כשמיחד לבו ומבין אל מעשיו, ויודע שאין בהם שלמות בא לו מזה מרה שחורה רח"ל ומזה באו לו פחדים ה"ו זה עיקר הקטרוגים'. ופשיטא בזה היום – הפחד הוא לא פחד גשמי, ואף לא פחד רוחני, הנשמה זועקת, הכחות הפנימיים של האדם רועדים כעלה נידף, בראותם מול עיניהם את מעמדם ומצבם האמיתי, כמה המצוות והמעשים טובים אינם בשלמות.

נח: במילים אחרות אומר ה'אלטע סטאלינער' שהפחד שמתעורר הוא לא פחד מהדין האישי, הפחד הוא פחד גבוה יותר, פחד מפני המצב בו נשמתנו נמצאת, והפחד לא מתעורר מרצוננו האישי אלא מעצם הנשמה.

האמת, שנקודה זאת כבר כתובה בספרים כי העולם הלא נברא על ידי מדת הגבורה – הפחד שפחדה העולם מפני דבר ה' שהורה לה להצטמצם לכדי דבר גשמי, פחד ואימה זו שררו בעולם משך כל ששת ימי המעשה עד שהגיע אדם הראשון והזהירו השי"ת שלא ליהנות מעולם הזה אלא כפי רצונו – אדם הראשון כמובן הוא לא האדם גרידא, באדם הראשון כלולים כל הנשמות על כל צירופיהם מיום בריאת העולם עד היום הזה – בקש הבורא מאדם הראשון שימשיך את היראה והפחד של כל הבריאה אף על בני האדם.

אך הנחש, בידעו שבאם יתאפק אדם הראשון ולא יאכל מעץ הדעת באותו יום אזי כבר באותו ליל שבת יבוא העולם לתיקונו השלם – עשה כל טצדקי שבעולם בכדי שאדם הראשון ימרה את פי ה' ויאכל עוד באותו יום מעץ הדעת, ולדאבוננו הצליח במלאכתו והכניס אדם הראשון בעצם בריאת ששת ימי בראשית מציאות של אי פחד מדבר ה', שיש ח"ו אפשרות להמרות פי ה' רח"ל.

אספו לי חסידים...

שיחת חברים בדרכי רבותינו

בשבוע הזה התאספו החברים – ימים ספורים קודם יום הכסא, הרצינות והיראה ניכרים היטב על פני הנאספים, וכי מילתא זוטרתא היא?! בעוד לא יותר מ 92 שעות נעמוד לפני מלך רם ונשא, והוא יביט בתוכנו, בתוך תוכנו ויכריע; האם פנימיות לבבו יכולה להכיל שנה נוספת של דבקות בה', שנה נוספת של מלחמת יצר עיקשת, אכן – זוחלים ורועדים מיום בואך.

ראש החבורה בקש להעלות באסיפה זו נושא מעט רגיש, יתכן שבהתחשב בזהות הנאספים – חבריא של עובדי ה' ודורשי שמו, אין מקום להעלות נושא זה, אך בהיות שיש בו תועלת לכל אחד בכל מצב, על כן יש לדון גם בנושא זה.

ע"כ באותו יום שבו נברא וחטא אדם הראשון – נברא העולם בכ"ה אלול ויום השישי הוא א' תשרי, מתעורר בעולם פחד נורא מרצונו ית"ש, והוא עבודת תקיעת השופר שמתחלת בקול פשוט – זה הוא הקול הראשון שנשמע מפי ה' ממנו חרדו כל ברואי מעלה ומטה.

שלמה חיים: איני חושב שמה שאמרת סותר את דבריכם, למרות שהמשלים

שאני הבאתי הם ברובד הפשוט יותר, אך מ"מ כולם לאותה נקודה נתכוונו הם, הפחד ששורר על האדם הוא מפני המצב הרוחני בו נמצא הוא, כמה מציאותו הרוחנית גלויה היא.

עודי מדבר, עולה בזכרוני דברים שכתב הרה"ח ר' צבי טייכנר לפני שנים מספר עוד בגליון 'נחלי אורה', בשבת קודם ל"ג בעומר, תורף הדברים היו כי אחד הסיבות מדוע נוהר כלל ישראל למירון בהמוניו הוא מפני שרבי שמעון לכל' הוא, אבל מרא דעלמא כולה! שוכחים האנשים את תחילתו של מאמר זה שמקורו ב'בית אהרן' – 'כשם שהקב"ה לכל'... מהקב"ה לפעמים האדם מתבייש לבקש כי הלא חטא כלפיו, לא עשה את רצונו בשלמות, הלוח, הקב"ה לכל הוא, כן כן, גם אליך שלא למדת היום טוב, גם אתה שלא התכוננת מספיק טוב לראש השנה...

ראש החבורה: שני צדדים שינו כאן, מחד גיסא קיים פחד אך לא פחד מגורלנו האישי, אלא ממעמדנו ומצבנו בעמדתנו לפני הבורא, ומאידך צוין פה ובצדק את אשר קבלנו כי הבורא ית"ש הוא רחום וחנון ללא שום תנאי ובכל מצב שבו היהודי נמצא, מהיכן נלך מכאן?

אפרים: ישנו זמר קדוש שחיברו הרה"ק מבארדיטשוב על הימים הבעל"ט, שיכול לשפוך אור על הסוגיא בו אנו עוסקים. ברצוני לשורר אותה בצוותא חדא ולהבין את פירוש המילים העמוקות: די טאטע האט מיר אמאל פארציילט, א סאיז געקומען צו אים א יודענע, א יודענע, און זייער גיוויינט... – אבי ספר לי כי הגיעה אליו יהודיה ומאד בכתה, ומשל הוא שהקב"ה מספר לכלל ישראל שהשכינה הק' עומדת לפני הקב"ה ובוכה ומייללת.

'האט איר די טאטע געפרענט – פארוואס וויינטסטו?! האט זי גענטפערט ווייל מיין קאפ טוהט מיר זייער וויי' – אבי שאל אותה מדוע בוכה את בתי?! ענתה היא כי כואב לה הראש. ראש השנה – די קאפ פון די יאר! אמרו רבותינו, וביאר כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א כי ברה"ו נשפע הדעת והמהות של נשמות ישראל, בראש השנה מתגלה המציאות האמיתית של היהודי כי דבוק הוא בחי החיים ללא שום מחיצות, אך בימים קודם ראש השנה חושש הוא האדם עד מאד האם אכן יושפע עליו דעת ודבקות הראוי?!, היצליח לחדש בקרבו את אור ה' בעשרת ימי התשובה?!

האט איר די טאטע געזאגט, אז די וועסט וויינען וועט די קאפ נאך מער וויי טוהן – אמר לה אבי, בתי, אם בוכים, מתגבר הכאב ראש יותר. רבותי! שמעו נא דבר ה'! הפחד והמרה שחורה מיום בא ה' עוד מרחיקים יותר את דביקותנו בו! אין הדבר מועיל לדבקות וההיפך הוא הנכון, ככל שיתגבר אצלו המרה שחורה' כך לא יוכל למצוא בלבבו מקום פנוי לאהבתו ויראתו.

האט די יודענע אים געזאגט, אבער ווי אזוי זאל איך ניט וויינען, אז מיין זוהן גייט האבן אזא יום הדין, און ווער ווייסט צו ער וועט זוכה זיין בדין – ענתה היהודיה, וכי איך לא אבכה אם לבני יחידי ממתין יום הדין ומי יודע אם יזכה בדין – האמונה – אמונה, אך הפחד פחד... אני מאמין באמונה שלמה שהבורא יתברך שמו הוא טוב ומטיב אך 'פארט' עדיין יום הדין...

האט איר די טאטע גענטפערט, זאלסט נישט וויינען, די באשעפער איז דאך א רחום וחנון אויף די גאנצע וועלט, בפרט אויף זיין טייער קינד אזוי ווי און פסוק שטייט 'הבן יקר לי אפרים'... – ענה לה האב, אל תבכי בתי, בורא עולם הוא הרי רחום וחנון על כל העולם בפרט על בנו האהוב כמפורש בפסוק. **משה:** השיח המתוק כל כך בין קודשא בריך הוא ושכינתיה. טוענת השכינה הקדושה וטוענים היהודים – אבינו מלכנו חוששים אנו... חוששים אנו מאימת דיין, אם תמצה עומק הדין מי יצדק לפניך בדין... ומשיב הבורא בני... עוד קצת אמונה, עוד קצת התחזקות, הלא זו היא מטרת הבורא כששולח פחד על פני הארץ, שהפחד הזה יוליד אמונה וביטול מוחלט לחי החיים, התעסקות במרה שחורה' לא תביא הרי לאמונה הזאת.

ואם תאמר הרי יום הדין הוא, ומי יצדק לפניך, משיב לנו הבורא: בני! אם הפחד הזה יוביל אתכם לאמונה בי, אמונה שטוב ומטיב לרעים ולטובים, אמונה שאהבתי אתכם אמר ה' בכל מעמד ומצב שבו נמצאים אתה, הרי שאכן יתעורר מלפניו ית' אהבתו הישנה לבני ישראל, אומה זו שאינם מביטים על הפחד אלא על האמונה.

ראש החבורה: אם כן נהירים לנו שבילי יראת ראש השנה; אכן, בראש השנה קיים פחד מאז חטא אדם הראשון, ופחד מעמידתנו ומצבנו לפני השי"ת באלו פנים נשפוך שיחים, אך תכלית הפחד היא להביא אותנו לאמונה וביטול מוחלט לחי עולמים, בבטל האדם את עצמו להשי"ת הרי מתעוררת בקרבו שמחה עצומה הגוברת על הפחד, שמחה של דביקות, שמחה של אהבה.

א גוט געבענטשט יאר ברודער!